

Notat

Revision af skovloven

- Biodiversitetsrådets anbefalinger

Udgivet d. 27. oktober 2026

Biodiversitetsrådet

Titel

Revision af skovloven – Biodiversitetsrådets anbefalinger

Udgivet

D. 27. oktober 2026

Biodiversitetsrådets medlemmer

Signe Normand, Berit Charlotte Kaae, Theis Kragh, Birgitte Egelund Olsen, Carsten Rahbek, Niels Strange, Peter A. U. Stæhr, Jens-Christian Svenning og Karen Timmermann.

Biodiversitetsrådets sekretariat har understøttet udarbejdelsen af notatet.

Citering

Dette notat bedes citeret som følger:

Biodiversitetsrådet. 2026. Revision af skovloven – Biodiversitetsrådets anbefalinger

ISBN: 978-87-974319-8-6

Om Biodiversitetsrådet

Biodiversitetsrådet er et forskningsbaseret ekspertorgan, der arbejder uafhængigt af personlige, politiske, myndigheds-, organisations- og erhvervsinteresser. Forpersonen og de øvrige medlemmer af Biodiversitetsrådet er udpeget af miljøministeren blandt kandidater indstillet af universiteterne. Biodiversitetsrådet har til opgave at rådgive regeringen og Folketinget om indsatser, der kan vende tabet af biodiversitet til fremgang både på land, i de ferske vande og i havet. Biodiversitetsrådet består af ni medlemmer, der alle forsker i emner af relevans for biodiversiteten i Danmark.

Indhold

FORORD OG FORMÅL	4
BIODIVERSITETSRÅDETS ANBEFALINGER	5
INDLEDNING	6
1 BIODIVERSITET SOM BÆRENDE HENSYN	8
2 SKOVLANDSKABER SOM EN DEL AF SKOVLOVENS REGULERINGSOMRÅDE	10
3 LIGE MULIGHEDER FOR BIODIVERSITETSTILTAG I OFFENTLIGE OG PRIVATE SKOVE	13
4 URØRT SKOV HAR EN VÆSENTLIG POSITIV KLIMAEFFEKT	14
REFERENCER	15

Forord og formål

Biodiversitetsrådet præsenterer i dette notat anbefalinger i forbindelse med revision af skovloven. Notatet fremhæver en række emner, som Biodiversitetsrådet vurderer, er særligt relevante for at styrke det lovgivningsmæssige grundlag for biodiversiteten i de danske skove.

God læselyst!

SIGNE NORMAND, Forperson
Professor
Aarhus Universitet
Biodiversitet på land

JENS-CHRISTIAN SVENNING
Professor
Aarhus Universitet
Biodiversitet på land

CARSTEN RAHBEK
Professor
Københavns Universitet
Biodiversitet på land

THEIS KRAGH
Lektor
Syddansk Universitet
Biodiversitet i ferskvand

KAREN TIMMERMANN
Professor
Danmarks Tekniske Universitet
Biodiversitet i indre farvande
og åbent hav

PETER A. U. STÆHR
Professor
Aarhus Universitet
Biodiversitet i indre farvande

BIRGITTE EGELUND OLSEN
Professor
Aarhus Universitet
Juridiske aspekter af biodiversitet

BERIT CHARLOTTE KAAE
Seniorforsker
Københavns Universitet
Adfærdsmæssige aspekter af
biodiversitet, herunder friluftsliv

NIELS STRANGE
Professor
Københavns Universitet
Samfunds- og miljøøkonomi-
ske aspekter af biodiversitet

Biodiversitetsrådets anbefalinger

Biodiversitetsrådet anbefaler en revision af skovloven med større vægt på biodiversitet, så det danske skovareal i højere grad kan beskyttes, genoprettes og forvaltes til gavn for den skovtilknyttede biodiversitet. Det kan styrke grundlaget for, at flere skovarealer kan indgå i opfyldelsen af EU's mål om 30 % beskyttet natur (Europa-Kommissionen, 2020).

Biodiversitetsrådet har fire centrale anbefalinger i forbindelse med revision af skovloven:

- 1** Skovlovens formål bør omskrives, så biodiversitet retligt sidestilles med hensynet til træproduktion, og det i højere grad bliver muligt at udlægge skove med biodiversitet som eneste formål.
- 2** Skovlovens reguleringsområde bør udvides, så loven også omfatter dynamiske varierede skovlandskaber. Samtidig bør barrierer for biodiversitetsfremmende tiltag fjernes.
- 3** Muligheder for at implementere biodiversitetsfremmende tiltag bør retligt ligestilles i offentlige og private skove.
- 4** Urørt skov har en klimaeffekt mindst på lige fod med produktionsskov. Denne viden bør inddrages i revision af skovloven, så der tages højde for, at urørt skov gavner både biodiversitet og klima.

Biodiversitetsrådets vigtigste anbefaling er den første, da den sikrer, at biodiversitet bliver et bærende hensyn i skovloven. Anbefaling to og tre bør indskrives eksplicit i loven som materielle bestemmelser, så de understøtter hensynet til biodiversitet i lovens formål.

I forlængelse af en revision af skovloven anbefaler Biodiversitetsrådet en generel reform af den danske natur- og biodiversitetslovgivning, der sikrer en mere koordineret, langsigtet og sammenhængende lovgivning på tværs af naturtyper og ressortområder (Biodiversitetsrådet 2023, 2025a).

Om betydningen af en formålsbestemmelse

Formålsbestemmelser i en lov afgrænser de formål og hensyn, der kan varetages ved udøvelsen af de beføjelser, som loven fastlægger. Lovens formål er derfor afgørende for, hvilke hensyn en myndighed kan inddrage og tillægge vægt, når der træffes afgørelse i henhold til den pågældende lov. Hvis det primære formål med en lov er at fremme bæredygtig drift af skov af højstammede træer, så vil biodiversitetshensyn ikke kunne tillægges afgørende vægt ved skønsmæssige afgørelser. En afgørelse om dispensation er altid baseret på et skøn.

Indledning

Mange nationalt udryddelsestruede arter er knyttet til dynamiske varierede skovlandskaber, og en revision af skovloven med større vægt på biodiversitet kan potentielt have stor betydning for Danmarks muligheder for at styrke den danske biodiversitetsindsats.

Udlægning af urørt skov, genetablering af naturlig vandstandsdynamik og introduktion af skovgræsning er blandt de vigtigste virkemidler til at fremme biodiversiteten i danske skovlandskaber (Biodiversitetsrådet 2024). Naturlig tilgroning og aldring i urørte skove samt naturlig vandstands- og græsningsdynamik er med til at skabe den variation, der er nødvendig for at vende tabet af biodiversitet til fremgang i Danmark. Det er derfor vigtigt, at indsatser, der sikrer udviklingen af dynamiske varierede skovlandskaber generelt prioriteres, især hvor det bidrager til at skabe store sammenhængende og urørte naturområder.

Om skovloven

I Danmark har anvendelsen af skove været reguleret ved lov i mere end 350 år (Oppermann 1929). Et centralt vendepunkt i forvaltningen af skove kom med Fredskovsforordningen fra 1805, hvor der blev indført såkaldte fredskovsarealer (Mortensen 2017). Disse havde til formål at bevare den eksisterende skov i form af bevoksninger af højstammede træer og samtidig sikre træproduktion ved at øge skovarealet. Med Fredskovsforordningen blev der indført en pligt til at holde fredskovsarealer bevoksede med træer, som kunne udvikle sig til højstammet skov. Det favoriserede en ensartet og lukket skovstruktur, der alene tog vare på hensynet til træproduktion og ikke beskyttede skovarealer generelt. Selvom forordningen skulle bidrage til at øge skovarealet, var der med Fredskovsforordningen et stort nettotab af skov. Varierede dynamiske skovlandskaber uden højstammet skov blev nemlig ikke inkluderet, og som følge heraf blev sådanne arealer i stort omfang konverteret til landbrugsarealer (Dam 2009).

Fredskovsforordningen var gældende frem til vedtagelsen af Lov om skove af 11. maj 1935

(Folketinget, 1935). Den gældende skovlov er fra 2004 (Folketinget 2004). Grundtanken i Fredskovsforordningen står imidlertid stadig stærkt, og fredskovsbegrebet er i den gældende lov et bærende princip i dansk skovlovgivning, læs mere i boks 1. Det samme gælder restriktioner i forhold til skovgræsning og hegning, læs mere i boks 2. Derudover er urørt skov ikke et begreb, der eksplicit indgår i den gældende skovlov. Begrebet er dog omtalt flere steder i lovforarbejderne til 2004-loven, navnlig i forbindelse med tilskudsordninger, men uden at denne forvaltningsform er forankret i loven. Det samme gælder muligheden for andre anvendelser af arealer inden for skovloven, som ikke har til formål at skabe sluttet skov af højstammede træer, se § 8, stk. 1 i boks 2.

Målet med vedtagelsen af 2004-loven var at bidrage til en forbedring af vilkårene for naturen og den biologiske mangfoldighed, samtidig med at loven skulle skabe større frihed for skovejere til at indrette deres skovdrift efter egne ønsker og lokale forhold. Med 2004-loven blev det desuden et udtrykkeligt formål at fremme bæredygtig skovdrift. Den historiske interesse i at sikre træproduktion og forsyning med træ skulle forblive et bærende hensyn, mens skoven skulle være en ramme om biologisk mangfoldighed, der skulle forvaltes under hensyn til naturhistorie, kulturhistorie, landskab, miljø og friluftsliv (Folketinget 2004).

På trods af 2004-lovens ambitioner om at styrke naturhensynene i skovforvaltningen, vurderer Biodiversitetsrådet, at biodiversiteten fortsat har vanskelige vilkår i skovloven. En del af forklaringen kan findes i lovens opbygning, hvor biodiversitetsfremmende indsatser ofte kræver dispensation fra et regelsæt, der i høj grad er funderet i en traditionel fredskovs- og produktions-skovstænkning.

I de følgende fire afsnit udfolder Biodiversitetsrådet baggrunden for de fire anbefalinger. Anbefalingerne fokuserer på de elementer i skovloven, som Biodiversitetsrådet vurderer, er særligt relevante at revidere for at styrke det lovgivningsmæssige grundlag for biodiversiteten i de danske skove.

Lovens formål

§ 1. Loven har til formål at bevare og værne om landets skove og hertil forøge skovarealet.

- **Stk. 2.** Loven har også til formål at fremme bæredygtig drift af landets skove. Bæredygtig drift betyder inddragelse af såvel økonomiske som økologiske og sociale værdier.
- **Stk. 3.** Bæredygtig drift indebærer, at det ved driften af det enkelte fredskovspligtige areal og ved lovens administration ud fra en helhedsbetragtning tilstræbes at
 1. fremme opbygningen af robuste skove,
 2. sikre skovens produktion,
 3. bevare og øge skovenes biologiske mangfoldighed og
 4. sikre, at hensynet til landskab, naturhistorie, kulturhistorie, miljøbeskyttelse og friluftsliv kan tilgodeses.
- **Stk. 4.** Ved lovens administration skal det tilstræbes at styrke rådgivning og information om bæredygtig skovdrift.

§ 2. I offentligt ejede skove skal der lægges særlig vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1, stk. 3, nr. 3 og 4.

- **Stk. 2.** I statsejede skove under Miljøministeriets ressort skal der desuden lægges særlig vægt på at fremme udviklings- og forsøgsvirksomhed.

1

Biodiversitet som bærende hensyn

Skovlovens formål bør omskrives, så biodiversitet retligt sidestilles med hensynet til træproduktion, og det i højere grad bliver muligt at udlægge skove med biodiversitet som eneste formål.

Udfordring i den gældende skovlov:

Biodiversiteten er i skovloven ikke retligt sidestillet med produktions- og driftsmæssige hensyn, og muligheden for at opnå dispensation til biodiversitetsfremmende tiltag, særligt på private arealer, er derfor begrænset. Hensynet til biodiversitet er dermed ikke tilstrækkeligt prioriteret i den gældende lov, hvilket generelt begrænser muligheden for at fremme biodiversitetsindsatser på fredskovspligtige arealer.

Ændringsforslag til skovloven:

Hensynet til biodiversitet løftes op i lovens formål § 1, stk. 1.

Hvad vil en ændring af loven betyde for biodiversiteten?

Hvis biodiversitet bliver et bærende hensyn i loven, kan det have afgørende betydning for muligheden for at prioritere og implementere de biodiversitetsindsatser, som er nødvendige for at vende tabet af de nationalt udryddelsestruede arter, der lever i dynamiske varierede skovlandskaber.

Lovens formål afgør, hvilke hensyn myndighederne kan tillægge vægt i deres afgørelser, og derfor er Biodiversitetsrådets vigtigste anbefaling i forbindelse med revisionen af skovloven, at biodiversitet løftes op i lovens formålsbestemmelse. Uden det kan biodiversitet kun i helt særlige tilfælde få afgørende vægt.

Ved skovdrift reduceres det opbyggede biodiversitetspotentiale kraftigt, hver gang skoven fældes, mens skov der udlægges med et formål om at være urørt, når sit fulde biodiversitetspotentiale efter 100-200 år, figur 1 (Biodiversitetsrådet 2024). Dette skyldes blandt andet, at mange sjældne og udryddelsestruede arter er knyttet til levesteder i gamle træer og dødt ved, som først udvikles, når skoven ældes naturligt. Produktionskov er derfor ikke foreneligt med et mål om at vende tabet af biodiversitet til fremgang, og det er derfor nødvendigt at skelne, også retligt, mellem arealer, hvor hensynet til produktion er det primære formål, og arealer hvor hensynet til

biodiversitet er det primære formål, så de i praksis kan retligt sidestilles.

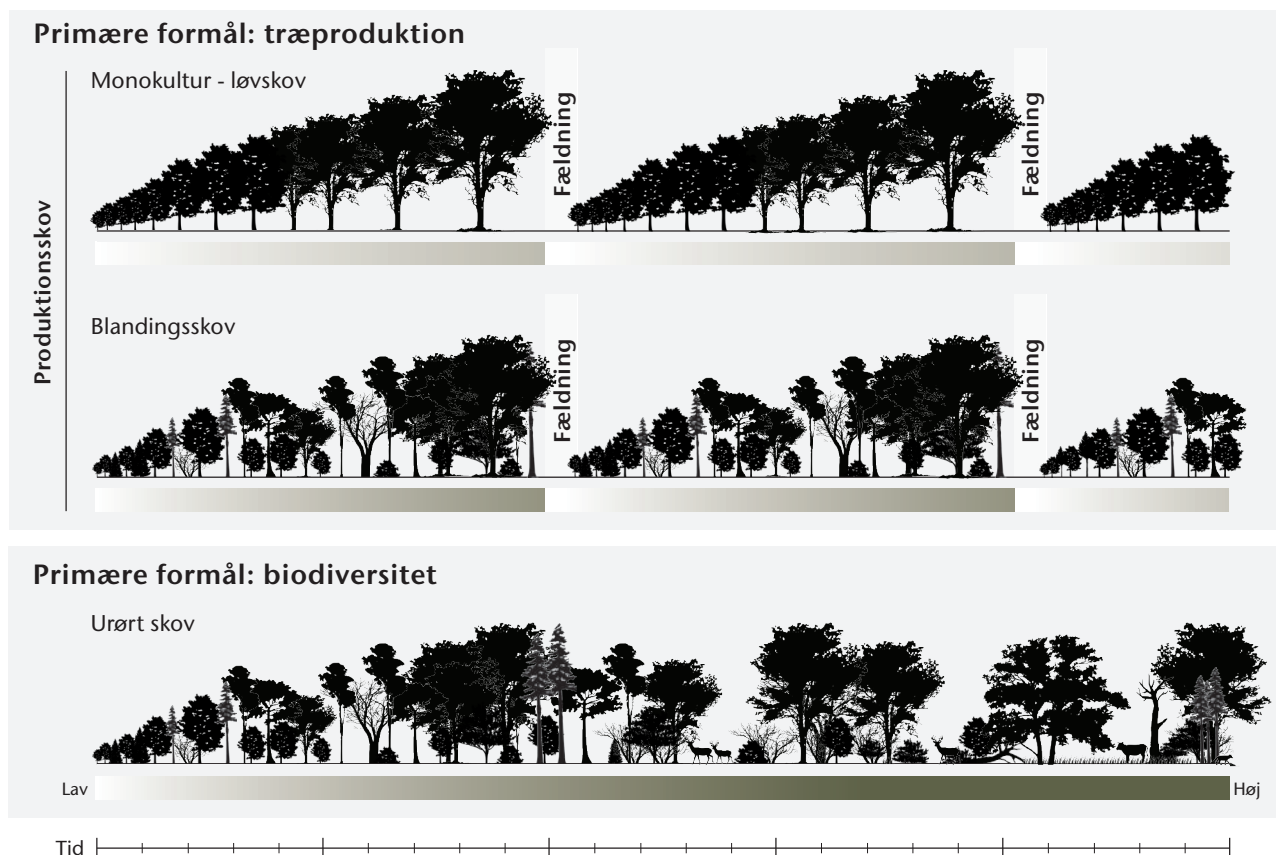
Den gældende skovlovs formål er at bevare og værne om landets skove, forøge skovarealet samt fremme bæredygtig skovdrift. Ifølge § 1, stk. 3 indebærer bæredygtig drift, at det ud fra en helhedsbetragtning tilstræbes at fremme robuste skove, sikre træproduktion, bevare og øge skovenes biologiske mangfoldighed samt tilgodese hensyn til landskab, natur- og kulturhistorie, miljøbeskyttelse og friluftsliv, se § 1, stk. 1, 2 og 3 i boks 1. Der er mulige samspil mellem nogle af disse formål, men som beskrevet ovenfor også formål der er uforenelige. I dag er det kun i offentligt ejede skove, at der ifølge § 2 skal lægges særlig vægt på de to sidstnævnte hensyn, herunder biodiversitet, se § 2 i boks 1. Udgangspunktet i loven er, at et fredskovspligtigt areal skal holdes bevokset med sluttet skov af højstammede træer. De fleste biodiversitetsfremmende indsatser kræver derfor dispensation. Myndighederne kan som

følge heraf kun i helt særlige tilfælde give biodiversitetshensyn afgørende vægt, og som oftest kun på offentlige arealer.

Biodiversitetsrådet vurderer, at den pligt, der i dag er i offentligt ejede skove til at tillægge biodiversitet særlig vægt, bør gælde generelt i loven. Hensynet til biodiversitet bør altså løftes helt op i lovens formålsbestemmelse, § 1, stk. 1, så det bliver et bærende hensyn, der som minimum retligt sidestilles med produktions- og driftsmæssige hensyn. Det vil konkret betyde, at myndighederne i dispensationsvurderinger kan lade biodiversitet veje tungere end kravet om sluttet skov af højstammede træer og skovens produktion. Dermed vil det blive lettere at opnå dispensation til biodiversitetsfremmende tiltag som fx skovgræsning.

I forbindelse med revisionen af skovloven anbefaler Biodiversitetsrådet at opretholde den særlige pligt i offentligt ejede skove, så der fortsat lægges særlig vægt på hensynet til at bevare og øge skovenes biologiske mangfoldighed. Det anbefales også, at fredskovspligten fastholdes som overordnet princip, men at lovens materielle bestemmelser generelt giver en bredere adgang til at dispensere fra fredskovspligten, når det drejer sig om indsatser, der har biodiversitetsformål, læs mere under anbefaling 2.

Hvis hensynet til biodiversitet ikke løftes op i lovens formål, vurderer Biodiversitetsrådet, at det fortsat er vigtigt, at revisionen af skovloven sikrer retlig ligestilling af adgangen til at dispensere til biodiversitetsfremmende tiltag på private og offentlige arealer, læs mere under anbefaling 3.

Figur 1. Figuren illustrerer biodiversitetspotentialet (indikeret af den mørkegrønne gradient) for forskellige skovtyper afhængigt af det formål, de er plantet til. I produktionsskove reduceres det opbyggede biodiversitetspotentiale kraftigt hver gang skovene fældes, mens skove der rejses som urørt skov, vil opnå det fulde biodiversitetspotentiale efter 100-200 år.

2

Skovlandskaber som en del af skovlovens reguleringsområde

Skovlovens reguleringsområde bør udvides, så loven også omfatter dynamiske varierede skovlandskaber. Hertil bør barrierer for biodiversitetsfremmende tiltag fjernes.

Udfordring i den gældende skovlov:

Ifølge skovloven skal fredskov danne 'sluttet skov af højstammede træer'. Dette er en snæver definition, der favoriserer en ensartet og lukket skovstruktur. Desuden begrænser loven skovgræsning og terrænændringer.

Ændringsforslag til skovloven:

Konkrete justeringer af materielle bestemmelser særligt relateret til åbne naturarealer, terrænændringer og skovgræsning.

Hvad vil en ændring af loven betyde for biodiversiteten?

Hvis lovgivningen ændres, så den understøtter udvikling og bevarelse af dynamiske varierede skovlandskaber, vil grundlaget for at sikre høj biodiversitet i danske skove forbedres betydeligt.

Den gældende skovlov omfatter fredskov, der som udgangspunkt skal opfylde kravet i § 8 om, at arealet nu eller inden for et rimeligt tidsrum skal danne sluttet skov af højstammede træer, se § 8, stk. 1, i boks 2. Mange nationalt udryddelsestruede arter er knyttet til levesteder i dynamiske skovlandskaber med variation i blandt andet lysindfald, vandstand og træernes alder samt områder med store mængder dødt ved (Petersen m.fl. 2016). Skov bør derfor fra et biodiversitetsfagligt perspektiv ikke forstås snævert som ensartet, sluttet træbevoksning.

De væsentligste barrierer i skovloven for at gennemføre biodiversitetsfremmende tiltag er de begrænsede muligheder for at introducere skovgræsning, etablere lysåbne arealer og gennemføre terrænændringer. Barriererne er særligt fremtrædende på privatejede fredskovarealer, fordi lovens gældende rammer ikke tilgodeser biodiversitet i samme omfang her som på offentligt ejede arealer, se også anbefaling 1 og 3.

Helt konkret forbyder skovlovens § 8, stk. 1, nr. 4 dyrehold på fredskovspligtige arealer, medmindre arealet lovligt kan holdes uden træbevoksning, se boks 2. Det umiddelbart ubetingede forbud lempes i lovens § 9, stk. 1, nr. 1, idet skovgræsning kan finde sted uden dispensation på op til 10 % af det fredskovspligtige areal. Loven giver ligeledes kun tilladelse til etablering af åbne naturarealer på op til 10 % af skovarealet samt i få andre tilfælde, se § 10 i boks 2. Skovlovens § 11 forbyder desuden at gennemføre terrænændringer på fredskovspligtige arealer, hvilket er en begrænsning for genopretning af den naturlige vandstandsdyamik, se boks 2.

Der kræves under den gældende lovgivning således dispensation til at etablere terrænændringer, introducere skovgræsning og forvalte naturarealer, så de er lysåbne på over 10 % af arealet.

Hvis det skal gøres mere tilgængeligt at implementere biodiversitetsfremmende tiltag, anbef

faler Biodiversitetsrådet, at de relevante materielle bestemmelser justeres. Det vil sikre, at de væsentligste barrierer i skovloven fjernes, så det bliver muligt at skabe dynamiske skovlandskaber på en langt større andel af Danmarks areal. Det vil dermed i højere grad åbne for at imødekomme ønsker fra lodsejere, der gerne vil etablere skovlandskaber med biodiversitet som hovedformål.

Justering af materielle bestemmelser for skovgræsning vil konkret kunne gøres ved at ændre ordlyden i § 8, stk. 1, nr. 4, så der ikke længere står, at dyrehold er forbudt, og i stedet tillade skovgræsning. Lovændringen bør specificere, at der er tale om skovgræsning, der har til formål at styrke biodiversiteten, og altså ikke græsning eller dyrehold i konventionel forstand. Biodiversitetsrådet vurderer, at skovgræsning med biodiversitetsformål altid bør være tilladt på skovarealer, hvorimod almindelig græsning og dyrehold fortsat bør være begrænset, da et for højt græsningstryk er u hensigtsmæssigt for biodiversiteten. Skovgræsning med biodiversitetsformål bør således ikke kræve dispensation, eller alternativt bør adgangen til dispensation lempes betydeligt.

For åbne naturarealer anbefales en justering af de materielle bestemmelser, så det tilladte omfang af åbne naturarealer afhænger af, hvad der skal til for at understøtte skovens biodiversitetsformål frem for at afhænge af en fast procentvis grænse for, hvor meget af skoven der må holdes uden træbevoksning.

Justering af materielle bestemmelser for terrænændringer vil kunne konkretiseres ved, at det fremgår af loven, at det er tilladt at gennemføre terrænændringer, når formålet er at genoprette den naturlige vandstandsdynamik eller i forbindelse med andre biodiversitetsfremmende tiltag, fx lukning af grøfter og drænrør. Det kunne konkret indskrives som en undtagelse under § 11, stk. 2, se boks 2.

Biodiversitetsrådet vurderer, at der også er behov for at styrke incitamenterne til en biodiversitetsindsats på de private skovarealer og arealer i umiddelbar nærhed. Det kunne fx ske gennem tilskudsordninger, der understøtter private lodsejeres mulighed for at prioritere beskyttelse, genopretning og forvaltning af skovlandskaber, læs mere om differentierede tilskudsordninger i Biodiversitetsrådet (2025b).

Anvendelse af fredskovspligtige arealer

§ 8. For det enkelte fredskovspligtige areal gælder:

1. Arealet skal holdes bevokset med træer, der danner, eller som inden for et rimeligt tidsrum vil danne, sluttet skov af højstammede træer.
 2. Hugst bortset fra tynding må ikke finde sted, før bevoksningen eller det enkelte træ har opnået en alder eller dimension, hvor den er hugstmoden.
 3. Arealet skal senest 10 år efter afvikling af en hugstmoden bevoksning opfylde kravet i nr. 1.
 4. Dyrehold er forbudt. Forbuddet gælder dog ikke på arealer, der lovligt kan holdes uden træbevoksning, jf. § 10.
- **Stk. 2.** Stk. 1 gælder ikke for fredskovspligtige arealer i en naturnationalpark omfattet af en tilladelse efter lov om naturbeskyttelse.

§ 9. Uanset § 8 kan det enkelte fredskovspligtige areal anvendes på følgende måde:

1. Stævningsdrift og skovgræsning må tilsammen omfatte op til 10 pct. af arealet. Hegning til skovgræsning må ikke forringe mulighederne for offentlig færdsel og ophold.
2. Arealer med juletræer og pyntegrønt i kort omdrift må udgøre op til 10 pct. af arealet.
3. Anden særlig drift, når det bestemmes i en fredning efter lov om naturbeskyttelse eller lov om bygningsfredning.

§ 10. Uanset § 8, nr. 1, kan det enkelte fredskovspligtige areal holdes uden træbevoksning i følgende tilfælde:

1. Når det er nødvendigt for skovdriften.
2. Når det bestemmes i en fredning efter lov om naturbeskyttelse eller lov om bygningsfredning.
3. Marker og klitter, så længe anvendelsen ikke ændres.
4. Åbne naturarealer kan etableres på op til 10 pct. af arealet. Der kan etableres 10 pct. ud over de arealer, der ved lovens ikrafttræden lovligt var uden træbevoksning.

§ 11. På fredskovspligtige arealer må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald.

- **Stk. 2.** Stk. 1 gælder dog ikke for
 1. byggeri, arbejdsstuer på op til 10 m², anlæg eller terrænændringer, som er nødvendige for skovdriften,
 2. spejderhytter, skovbørnehaver og lignende byggeri, der særligt tilgodeser børns og unges friluftsliv, og
 3. bygninger, anlæg eller terrænændringer i en naturnationalpark omfattet af en tilladelse efter lov om naturbeskyttelse, som er nødvendige for at styrke områdets natur og biodiversitet.

3

Lige muligheder for biodiversitetstiltag i offentlige og private skove

Mulighederne for at implementere biodiversitetsfremmende tiltag bør retligt ligestilles i offentlige og private skove.

Udfordring i den gældende skovlov:

Der skal ifølge loven lægges særlig vægt på hensynet til at bevare og øge skoves biologiske mangfoldighed på offentlige skovarealer, mens biodiversiteten ikke i samme omfang kan tilgodeses på private arealer.

Ændringsforslag til skovloven:

Ændring af formålsbestemmelsen og/eller en lovjustering, der sikrer retlig ligestilling af hensynet til biodiversitet på offentlige og private skovarealer, så det generelt bliver lettere at få dispensation til biodiversitetsfremmende tiltag på private arealer.

Hvad vil en ændring af loven betyde for biodiversiteten?

Når mulighederne for at implementere biodiversitetsindsatser retligt ligestilles i offentlige og private skove, kan indsatserne gennemføres på et større samlet areal. Det øger muligheden for at skabe store sammenhængende varierede skovlandskaber til gavn for biodiversiteten.

Barrierer for at implementere biodiversitetsfremmende indsatser er særligt fremtrædende på privatejede fredskovarealer, fordi de nuværende rammer her ikke tilgodeser biodiversitet i samme omfang som på offentligt ejede arealer, se også anbefaling 1. Som nævnt fremgår det i skovlovens § 2, at der i offentligt ejede skove skal lægges særlig vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1, stk. 3, nr. 3, som handler om at bevare og øge skovens biologiske mangfoldighed, se boks 1.

Afgørelser i klagesager viser også, at dispensationer til skovgræsning hyppigere gives på offentligt ejede arealer, hvorimod det er sværere at få dispensation til skovgræsning på privatejede arealer.

Biodiversitetsrådet anbefaler derfor, at hensynet til biodiversitet i loven retligt ligestilles mellem offentlige og private skovarealer, så det bliver lettere at få dispensation på private arealer. Omkring 75 % af al skov i Danmark er privatejet, og en væsentlig del af den skovtilknyttede biodiversitet findes på disse arealer (Nord-Larsen m.fl.

2024; Petersen m.fl. 2016), hvilket gør dette særligt relevant i forhold til at vende tabet af biodiversitet til fremgang i Danmark.

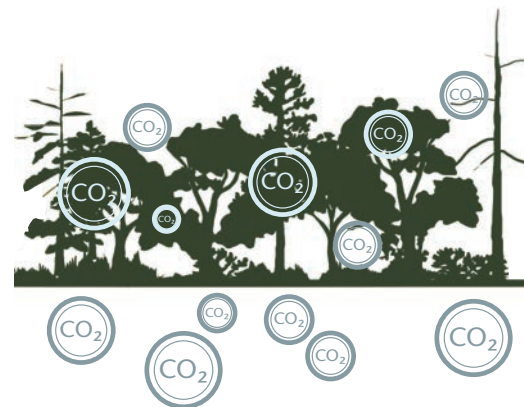
En justering af formålsbestemmelsen som beskrevet i anbefaling 1, hvor hensynet til biodiversitet løftes helt op i skovlovens § 1, stk. 1, vil udligne denne forskel i adgangen til dispensation mellem private og offentlige arealer. Hvis formålsbestemmelsen ikke justeres, vurderer Biodiversitetsrådet, at bredere muligheder for dispensation til biodiversitetsfremmende tiltag fortsat er vigtigt at håndtere i forbindelse med revision, fx ved direkte at angive biodiversitet som et bærende hensyn i den materielle bestemmelse, fx skovlovens § 8, eller i dispensationslovhjemlen.

Når biodiversitetsindsatser retligt ligestilles i offentligt ejet og privatejet skov, kan indsatserne gennemføres på et større samlet areal. Det øger potentialet for at skabe store sammenhængende varierede skovlandskaber, der kan give betydelige biodiversitetsgevinster.

4

Urørt skov har en væsentlig positiv klimaeffekt

Urørt skov har en klimaeffekt mindst på lige fod med produktionsskov. Denne viden bør inddrages i revision af skovloven, så der tages højde for, at urørt skov gavner både biodiversitet og klima.

Urørt skov er det virkemiddel, der har størst betydning for at beskytte biodiversiteten i Danmarks skove, og har samtidig en betydelig positiv klimaeffekt. Når hugsten ophører, vokser skovens kulstoflager, fordi mere af det optagne CO₂ bliver i økosystemet. Herudover vil våde skove og genopretning af naturlig vandstandsdynamik øge kulstoflagringen.

Udlægning af urørt skov i eksisterende skove har først og fremmest til formål at beskytte de mange sjældne og nationalt udryddelsestruede arter knyttet til skovlandskaber. Som tidligere beskrevet, har den skovtilknyttede biodiversitet brug for skove, der henligger urørt, og som har levesteder af høj kvalitet (Petersen et al. 2016). Urørte skove gavner ud over biodiversiteten også klimaet, og forskningen peger på, at urørte skove har en væsentlig positiv klimaeffekt (Petersen et al. 2020, Petersen & Rahbek 2024). Ved udlægning af urørt skov stiger lageret af kulstof i træernes biomasse, fordi mere af den optagne CO₂ bliver i økosystemet. Et yderligere bidrag til et stort kulstoflager i urørte skove kommer fra tilstedeværelsen af dødt ved samt fra ændringer i jordbundens kulstoflager. Disse effekter er primært vigtige på langt sigt og især ved vådlægning af drænede skovarealer, hvor nedbrydningen af organisk materiale reduceres, og kulstof derfor bindes i længere tid. Således vil genopretning af naturlig vandstandsdynamik bidrage til at øge kulstoflagring i urørte skove (Petersen et al. 2020).

Al skov kan bidrage til at modvirke klimaforandringer gennem optag af CO₂. En skovs samlede klimaeffekt afhænger dog af størrelsen af det samlede kulstoflager, dets robusthed og levetid. Der er forskel på, hvordan urørt skov og produktionsskov bidrager til klimaabødning. Produktionsskove kan have positive klimaeffekter gennem træproduktion og substitution (Petersen m.fl. 2020). Der er mange

usikkerheder knyttet til disse effekter, men produktionsskove kan potentielt optage mere CO₂ på lang sigt, hvis det høstede træ lagres eksternt. Derimod er urørte skove mere robuste og kan opbygge et større samlet lager på det enkelte areal.

Samlet set har urørt skov en positiv klimaeffekt, der mindst er på lige fod med produktionsskov, og effekten bliver endnu større, når der genetableres naturlig vandstandsdynamik. Denne viden bør inddrages i revisionen af skovloven, da det understreger at biodiversitet kan sidestilles med træproduktion uden at det påvirker Danmarks samlede klimaindsats. Biodiversitetsrådet anbefaler derfor, at der i prioriteringen af biodiversitetsindsatser tages højde for, at urørt skov gavner både biodiversitet og klima.

Omfanget af arealer udlagt til urørt skov er i dag desværre langt fra tilstrækkeligt til at understøtte og fremme den skovtilknyttede biodiversitet. Skovloven rummer ingen egentlige barrierer for at udlægge eksisterende skov til urørt skov, men Biodiversitetsrådet vurderer, at de nuværende incitamentsstrukturer ikke i tilstrækkelig grad understøtter udlægning af urørt skov. Biodiversitetsrådet anbefaler derfor en revidering af tilskudsordningerne, så de i højere grad tilskynder private lodsejere til varigt at udlægge urørt skov. Især fordi der netop her er betydelige samspilsmuligheder med indsatsen for CO₂-reduktion.

Referencer

Biodiversitetsrådet. 2023. Mod robuste økosystemer – anbefalinger til en dansk lov om biodiversitet.

Biodiversitetsrådet. 2024. Virkemidler for biodiversitet – dynamisk katalog over virkemidler og deres forventede biodiversitetseffekt, version 1.0.

Biodiversitetsrådet. 2025a. Biodiversitetslov – Biodiversitetsrådets anbefalinger. Version 1.0.

Biodiversitetsrådet. 2025b. Mere og bedre finansiering – estimering af finansieringsgab i Danmarks biodiversitetsindsats.

Dam, P. 2009. Skovenes udbredelse før landboreformerne. Landbohistorisk Tidsskrift 2009:1

Europa-Kommissionen 2020. EU's biodiversitetsstrategi for 2030 - Naturen skal bringes tilbage i vores liv. Bruxelles Europa Parlamentet.

Folketinget. 1935. Forslag til lov om skove. <https://ebog.folketingstidende.dk/19341/19341C/?page=136>

Folketinget. 2004. Forslag til lov om skove LFF 2004 145 fremsat den 28. januar 2004, almindelige bemærkninger om lovforslagets hovedindhold (afsnit 1.1.).

Mortensen, O. G. 2017. Forordning af 27. september 1805 om Skovenes Udskiftning, Vedligeholdelse og Fredning i Kongeriget Danmark, "Fredskov – mere skov end fredning", i Festschrift til Hans Viggo Godsk Pedersen, 2017, s. 389-408.

Nord-Larsen, T., Riis-Nielsen, T., Thomsen, I. M., Bentsen, N. S., Jørgensen, B. B., Bastrup-Birk, A. og Johannsen, V. K. 2024. Skovstatistik 2023, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, Frederiksberg. 77 s. ill.

Oppermann, A. (1929) Den danske Skov-lovgivning 1660-1924, J.H. Schultz A/S, 1929, s. 2 ff.

Petersen, A. H., Lundhede, T., Bruun, H., Heilmann-Clausen, J., Thorsen, B., Strange, N. & Rahbek, C. 2016. Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove: En analyse af den nødvendige indsats, og hvad den betyder for skovens andre samfundsgoder. Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Københavns Universitet.

Petersen, A. H., Johannsen, V. K., Rahbek, C., Beier, C., Bruun, H. H., Heilmann-Clausen, J., Vesterdal, L., Bentsen, N. S., Gundersen, P. & Nord-Larsen, T. 2020. Notat om klimaeffekt af urørt skov: Sagsnotat.

Petersen, A. H. & Rahbek, C. 2024. Forskere: Store naturområder kan blive en gevinst for klima og økonomi. Altin- get. 18. december. <https://www.altinget.dk/klima/artikel/forskere-store-natuomraader-kan-blive-en-gevinst-for-klima-og-oekonomi> (Tilgået 22. oktober 2026)

Skovloven. 2023. Bekendtgørelse af lov om skove (LBK nr 690 af 26/05/2023). Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd. <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/690> <https://sgvmst.dk/skovbrug-og-landbrug/skovbrug/lovgivning-om-skovbrug/vejledning-om-skovloven/ofte-stillede-spoergsmaal>

Liste over billeder

Forside og side 12: Kim Aen/Natureeyes

Side 7 og 11: Tine Haslam Nielsen

